

POHJOIS-SATAKUNNAN METSÄKOEASEMA

RETKEILYOPAS

Laatinut
EERO PAAVILAINEN
v. 1966

Koeaseman perustaminen

Pohjois-Satakunnan metsäkoeaseman perustamiselle antoi alun Karvian varavankilan lakkauttaminen vuonna 1960. Lakkauttamispäätös johtui varavankilan rakennusten heikosta kunnosta, minkä vuoksi niitä ei voitu käyttää hyväksi vankilatoiminnassa, eikä vankilan uudelleen rakentamista toisaalta pidetty tarkoituksen mukaisena. Näin jouduttiin harkitsemaan varavankilalle kuuluneen yli 2000 ha:n suuruisen maa-alueen ja sillä olevien lukuisien rakennusten vastaista käyttöä. Kysymystä selvittämään asetti oikeusministeriö toimikunnan, joka tiedusteli mm. metsäntutkimuslaitokselta sen mahdollisuuksia käyttää hyväksi entistä vankilan aluetta tutkimus- ja koetoiminnassa.

Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa oli Satakunnan vedenjakajaseutuja edustavana tutkimusalueena, sen jälkeen kun entisen Pohjankankaan kokeilualueen pääosa oli joutunut puolustusvoimien käyttöön, vain sanottuun kokeilualueeseen kuulunut Häädetjärven alue luonnonpuistoineen. Karvian varavankilan lakkauttaminen tarjosi tämän johdosta tutkimuslaitokselle tilaisuuden lisämaan saantiin ja siten tutkimustoiminnan tehostamiseen Pohjois-Satakunnassa. Karvian varavankilatoimikunnalle annettussa lausunnossa todettiin, että metsäntutkimuslaitos voi käyttää hyväksi vankilalle kuuluneita peltoja ja muita maita

lähinnä hydrologisissa ja metsäpuiden rodunjalostusta koske-
vissa tutkimuksissa sekä soiden lannoitus- ja metsitystutkimuk-
sissa.

Metsäntutkimuslaitokselta ja sosiaaliministeriöltä saamiensa
lausuntojen perusteella esitti Karvian varavankilatoimikunta
mietinnössään, että varavankilan alue rakennuksineen siirrettäi-
siin sosiaaliministeriön alaiselle ns. aseettomien erityistyölaitok-
selle ja metsätutkimuslaitokselle, jolloin edelliselle jäisi vankilan
lähiympäristöstä viljelytarkoituksiin sopivia peltoja n. 200 ha
sekä ne alueella sijaitsevat rakennukset, joita jälkimmäinen ei
tarvitse. Toimikunnan esityksen tultua hyväksytyksi siirrettiin
maatalousministeriön 6. 3. 1961 tekemällä päätöksellä metsän-
tutkimuslaitoksen hallintaan ne varavankilalle aikaisemmin kuu-
luneet alueet, jotka eivät tulleet sosiaaliministeriön käyttöön.
Tämän lisäksi siirrettiin metsäntutkimuslaitoksen hallintaan en-
tiseen metsähallinnon Karvian hoitoalueeseen kuulunut ja vara-
vankilan maihin liittyvä alue, jossa oli vertailevien tutkimusten
kannalta tarpeellisia, paljaaksi hakattuja ja osaksi istutettuja
kankaita. Metsäntutkimuslaitoksen hallintaan tuli myös kuusi
lämmitettävää asuinrakennusta, kaksi saunaa sekä ulkoraken-
nuksia.

Edellä kuvattujen vaiheiden jälkeen oli metsäntutkimuslaitok-
sella uusi Karvian ja Parkanon kunnissa sijaitseva Pohjois-Sa-
takunnan kokeilualue, jonka pinta-ala oli n. 2 400 ha. Aloitetta-
essa tutkimus- ja koetoiminta tässä kokeilualueessa lähdettiin
siitä, että alueelle perustetaan erityinen metsäkoebasema, jonka
johdossa on yliopistollisen koulutuksen saanut henkilö. Koease-
man toimintaa varten myönnettiin määräraha jo vuoden 1961
ensimmäisessä lisämenoarviossa, ja työt voitiin aloittaa 1. 6. 1961.

Koegaseman alkuvaiheet

Pohjois-Satakunnan koebasema toimi aluksi yksinomaan Kar-
vian varavankilalle kuuluneella ns. Alkkian alueella. Tutki-
muksia ja kokeilualan muuta toimintaa varten perustettiin
Alkkiaan kenttäasema varustamalla yksi metsäntutkimuslai-
tokselle siirtyneistä rakennuksista toimistoksi ja yksi kenttä-

laboratorioksi. Kahta rakennusta käytettiin henkilökunnan asuntona ja kaksi jäi tilapäisten kävijöiden majoitusrakennuksiksi. Tämän lisäksi oli koeaseman käytössä jonkin aikaa yksi asuinrakennus sosiaaliministeriön alaisen erityistyyölaitoksen alueella.

Edellä mainitulla Alkkian kenttäasemalla aloitettiin koekenttien perustamistyöt kesällä 1961 ja niitä on jatkettu vuosittain siten, että koekenttien kokonaispinta-ala oli vuoden 1965 lopussa n. 220 ha. Kenttäasemalla on myös suoritettu heti sen perustamisesta lähtien kokeiluja keveillä metsäojituskoneilla. Kenttälaboratoriossa on tutkittu mm. eri puolajien juurisuhteita sekä turpeen vesitaloutta. Tämän lisäksi ovat koekenttien hoitotyöt sekä kesäaikana tehtävät hydrologiset ja muut mittaukset muodostaneet tärkeän osan kenttäaseman toiminnasta. Myös retkeilyjä on järjestetty aseman toiminnan tunnetuksi tekemiseksi.

Pian koeaseman perustamisen jälkeen ilmeni, että sen toimintaa on syytä laajentaa Alkkian alueen ulkopuolelle. Niinpä metsäntutkimuslaitoksen Häädetjärven kokeilualueessa ja metsähallinnon Parkanon hoitoalueessa oli useita vanhoja koekenttiä, joissa tutkimusten suorittaminen oli tarpeellista. Vertailevia tutkimuksia varten oli toimintaa ulotettava myös laajemmalti Satakunnan alueelle sekä metsäntutkimuslaitoksen muihin kokeilualueisiin. Täten koeaseman tehtävät ovat vähitellen lisääntyneet, joskin tutkimus- ja koetoiminnan painopiste on ollut Karvian Alkkiassa.

Koeaseman toiminnan laajetuessa ja kehittyessä on ajanmukaisen koeasemarakennuksen rakentaminen käynyt välttämättömäksi. Uudisrakennuksia varten tarvittava tonttialue onkin jo hankittu Parkanosta, ja rakennustöihin toivotaan päästävän ensi tilassa. Koeaseman toimisto on sijoitettu toistaiseksi valtion vi-rastotaloon Parkanoon.

Pohjois-Satakunnan koeaseman toimintaa suunnittelee ja valvoo vuoden 1965 alusta lähtien viisijäseninen hoitokunta, johon kuuluu kaksi asemaa käyttävää tai sen alaa edustavaa tutkijaa, kaksi käytännön metsätalouden edustajaa sekä aseman johtajana toimiva tutkija. Koeasemalla suoritettavat tutkimukset kuuluvat pääasiassa metsäntutkimuslaitoksen suontutkimusosaston työ-ohjelmaan.

Retkeilykohteita Alkkian kenttäasemalla

Alueen kuvaus

Alkkian kenttäasema sijaitsee Pohjois-Satakunnan kokeilualueessa Suomenselkään liittyvällä tasaisella vedenjakajaseudulla. Pääosa kokeilualan maista kuuluu yhtenäiseen Alkkiannevan keidassuoalueeseen, joka on osittain runko-ojitettua rahka- ja tupasvillanevaa sekä -rämettä. Neva- alueen laitaosissa on entisiä suoviljelyksiä. Korpia on alueella hyvin vähän. Kovat metsämaat ovat etupäässä soiden ympäröimiä saarekkeitä. Laajin yhtenäinen kangasmaan alue sijaitsee kokeilualan kaakkoisosassa, Alkkianvuorella ja sen ympäristössä.

Metsänhoitaja K. Vilénin v. 1964 suorittaman kartoituksen mukaan oli Pohjois-Satakunnan kokeilualueessa

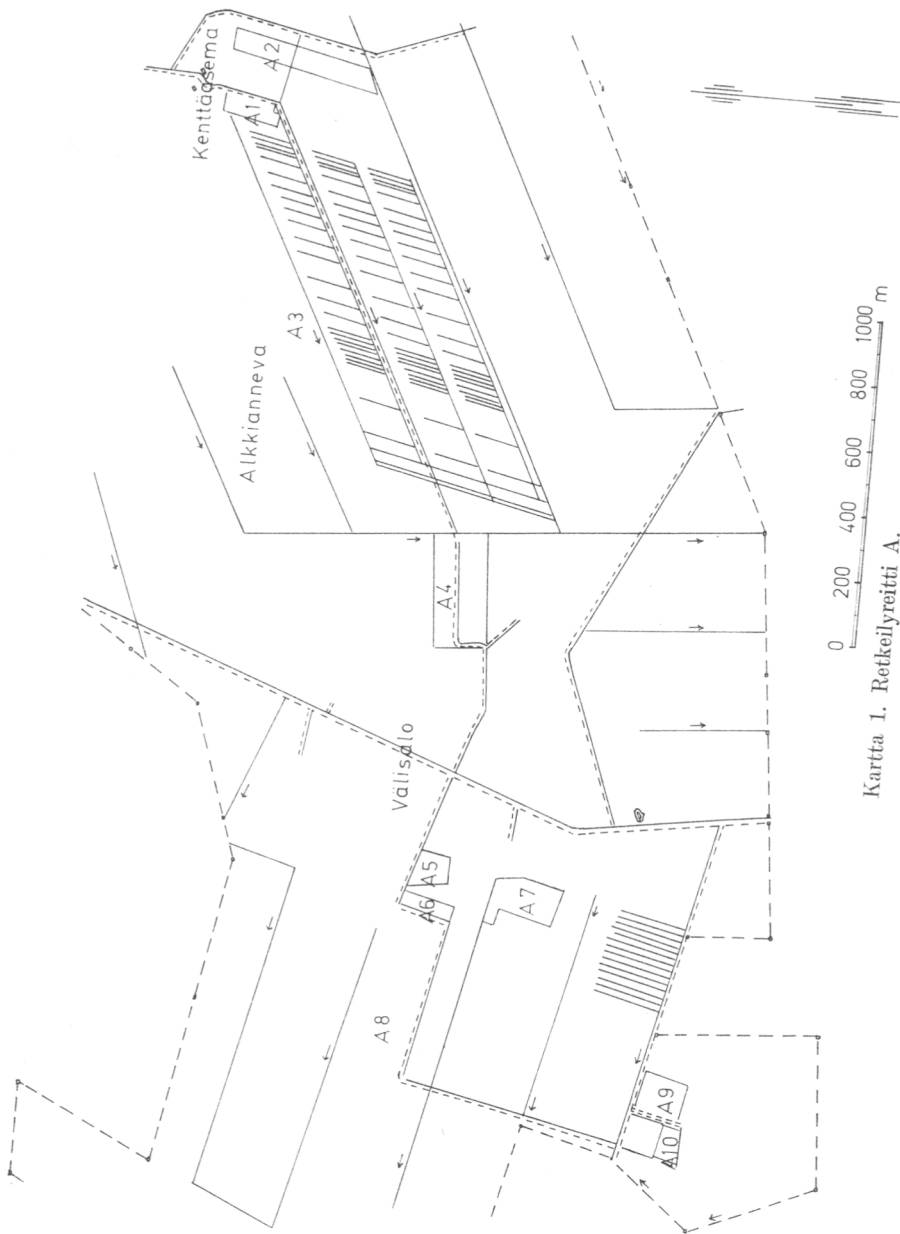
suota	1 457.76 ha
kangasmaata	633.54 »
peltoa	196.44 »
muuta maata (tiet ym.)	74.60 »
vesistöjä	33.03 »
	<hr/>
Yhteensä	2 395.37 ha

Kokeilualan kangasmaiden pinta-alan jakautuminen eri metsätyyppihin nähdään seuraavasta asetelmasta.

MT	56.31 ha
VT	378.87 »
CT	198.36 »
	<hr/>
Yhteensä	633.54 ha

Retkeilyreitti A (kartta 1)

Kohde A 1. Männyn provenienssikoe n:o 232 H, joka käsittää 18 lajiketta (jokaisesta 6 toistoa) Suomen eri osista. Koe perustetaan v. 1966.

Kartta I. Retkelyreitit A.

Kohde A 2. Koe, jolla pyritään selvittämään maan muokkauksen ja lannoituksen sekä näihin yhdistetyn kauran, perunan, heinän ja lupiinin viljelyn soveltuvuutta riistapeltotarkoituksiin samoin kuin mainittujen toimenpiteiden vaikutusta puuston kasvuun. Jokaisesta käsittelystä on 3 toistoa ja koeruutuja on yhteensä 21 kpl. Koe perustetaan v. 1966.

Kohde A 3. Alkkiannevan hydrologinen koe kenttä. Tämä n. 40 ha:n suuruinen rimpisellä rahkanevalla sijaitseva koe kenttä on perustettu vuosina 1961—1963 käyttämällä kolmea eri ojasyvyyttä (30, 60 ja 90 cm) sekä vaihtelevia sarkaleveyksiä (5, 10, 20, 30, 40, 60 ja 100 m). Ojasyvyyyksiä 60 cm ja 90 cm vastaavat ojat on tehty traktorikaivurilla ja matalimmat ojat ojajyrsimellä. Koe kentällä on suoritettu männyn istutus ja pistehajakylvö keväällä 1963 laikkulannoitusta apuna käyttäen, jota paitsi koko alue on hajalannoitettu vuoden 1963 tammikuussa käyttämällä tuomaskuonaa 400 kg/ha.

Koe kentällä suoritetaan läpi vuoden kestäviä hydrologisia mittauksia. Tätä varten on ojiin asetettu mittapatoja sekä yhdeksän itsepiirtävää purkautumismittaria. Pohjavesimittauksia varten on yhteensä 640 pohjavesikaivoa. Koe kentällä on myös kaksi sääasemaa.

Ensimmäiset koe kentän metsitystä koskevat mittaustulokset (ks. Folia Forestalia 12) osoittavat, että metsänviljely on yleensä onnistunut parhaiten kapeilla saroilla ja että jyrsinojituksessa maanpinnalle levinnyt turvepehku on vaikuttanut edullisesti taimien syntyyn ja ensi kehitykseen. Istutus koulituilla 2/1-vuotiailla taimilla on antanut paremman tuloksen kuin koulimattomilla taimilla. Varhain keväällä suoritetusta pistehajakylvöstä on saatu verraten hyvä tulos.

Hydrologisten mittausten ensimmäiset tulokset julkaistaneen vuoden 1966 aikana.

Kohde A 4. Suoviljelyksen metsityskoe. Koe kentällä suoritetaan männyn istutus vaihtelevin etäisyyksin metsänparannus-aurausta ja lannoitusta apuna käyttäen. Koe perustetaan v. 1966.

Kohde A 5. Koe, jolla selvitetään kasvuturpeen käyttöä männyn istutuksessa. Istutus suoritetaan ilman kasvuturvetta ja käyttämällä täyttemaana paikalta otettua kivennäismaata sekä

kasvuturvetta 0.25, 0.5, 1.0 ja 2.0 l/taimi. Istutus tapahtuu keväällä, keskipäivällä ja syksyllä. Jokaisesta käsittelystä on 4 tois-
toa. Koe perustetaan v. 1966.

Kohde A 6. Riistapeltoviljelyä koskeva koe, joka on perustettu keväällä 1965. Koe käsittää vertailuruudun sekä kolme muuta ruutua, joissa maanpinta on muokattu erilevyisten kaistojen (1, 2 ja 4 m) kohdalta. Kaistoilla on suoritettu hajalannoitus ja kauran kylvö.

Kohde A 7. Koe, jolla selvitetään lannoitetun ja lannoittamattoman nuoren rämemännikön sopivinta kasvatustiheyttä. Tätä varten on alueella luonnontilaisia vertailukoealoja sekä koealoja, joissa puuston pohjapinta-alasta on hakkuulla poistettu 10, 25 ja 40 %. Hakkuut on suoritettu v. 1965. Osa koealoista lannoitetaan keväällä 1966.

Kohde A 8. Väლისalon hydrologinen koekenttä. Tällä suotyypiltään tupasvillanevaa olevalla koekentällä, jonka pinta-ala on n. 100 ha, tutkitaan erityisesti pintavesivako-ojituksen merkitystä nevojen metsityksessä. Pintavesivaot on tehty yksi- ja kaksisiipisellä metsänparannusauralla sekä ojaajyrsimellä marras—
joulukuussa 1964. Vakojen välisenä etäisyytenä on käytetty 2, 3, 4, 5, 6, 8 ja 10 m:ä. Traktorikaivurilla tehdyt veto-ojat sijaitsevat 50, 100, 150, 200 ja 300 m:n päässä toisistaan. Osalla alueesta on maanpinta muokattu äkeellä kauttaaltaan metsitystä varten.

Koekentän metsitystyöt (männyn istutus ja pistehajakylvö laikkulannoitusta apuna käyttäen) on suoritettu keväällä 1965. Ensimmäisen kasvukauden jälkeen oli kaikista istutetuista taimista elossa 93 %. Jyrsojitetulla alueella oli elossapysyvyys—% 98.

Hydrologisia mittauksia varten on ojissa mittapadot. Koekentällä on myös kolme sääasemaa. Mittauksia suoritetaan touko—
lokakuun aikana.

Kohde A 9. Vuonna 1963 perustettu metsän lannoituskoe, jolla pyrittiin aluksi selvittämään lannoitusajankohdan vaikutusta typpi-, fosfori- ja kalilannoituksen aiheuttamaan reaktioon nuorena rämemännikössä. Koejärjestelyn pohjana on 2³-faktori-
koe, jonka eräät ruudut jaettiin eri aikoina suoritettavia lannoituksia varten neljään osaan. Lannoitusajat olivat: 6. 5, 11. 6, 24. 7 ja 3. 10. 1963. Kokeella käytettiin seuraavia lannoitteita:

N = oulunsalpietaria (25 % N) 400 kg/ha, P = hienofosfaattia (33 % P₂O₅) 400 kg/ha ja K = kalisuolaa (50 % K₂O) 200 kg/ha.

Kokeella on suoritettu vuosina 1963—1965 puuston kasvua ja neulasten pituutta koskevia mittauksia. Neulasmittauksista saadut tulokset osoittavat, että lannoitteiden levitysajalla on selvä vaikutus samana kesänä ilmenevään reaktioon puiden neulastossa. Kali- ja typpilannoitus on vaikuttanut selvästi keski-kesälläkin annettuna, mutta fosforilannoitus on vaikuttanut vain jos se on annettu keväällä tai alkukesällä. Mittaustuloksia, joista selviää, missä määrin neulastossa ilmenneet reagoinnin erot vaikuttavat varsinaisen puuaineksen kasvun lisäyksen eroihin, käsitellään parhaillaan.

Mainittujen tutkimusten jälkeen jää tämä 71 ruutua käsittävä koe pysyväksi kenttäkokeeksi, jossa seurataan typpi-, fosfori- ja kalilannoituksen vaikutusta puuston kasvuun.

Kohde A 10. Vastaavanlainen lannoittamattoman ja lannoitetun rämemännikön kasvatustiheyskoe kuin kohteessa A 7.

Retkeilyreitti B (kartta 2)

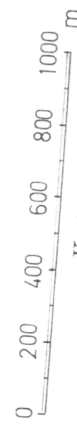
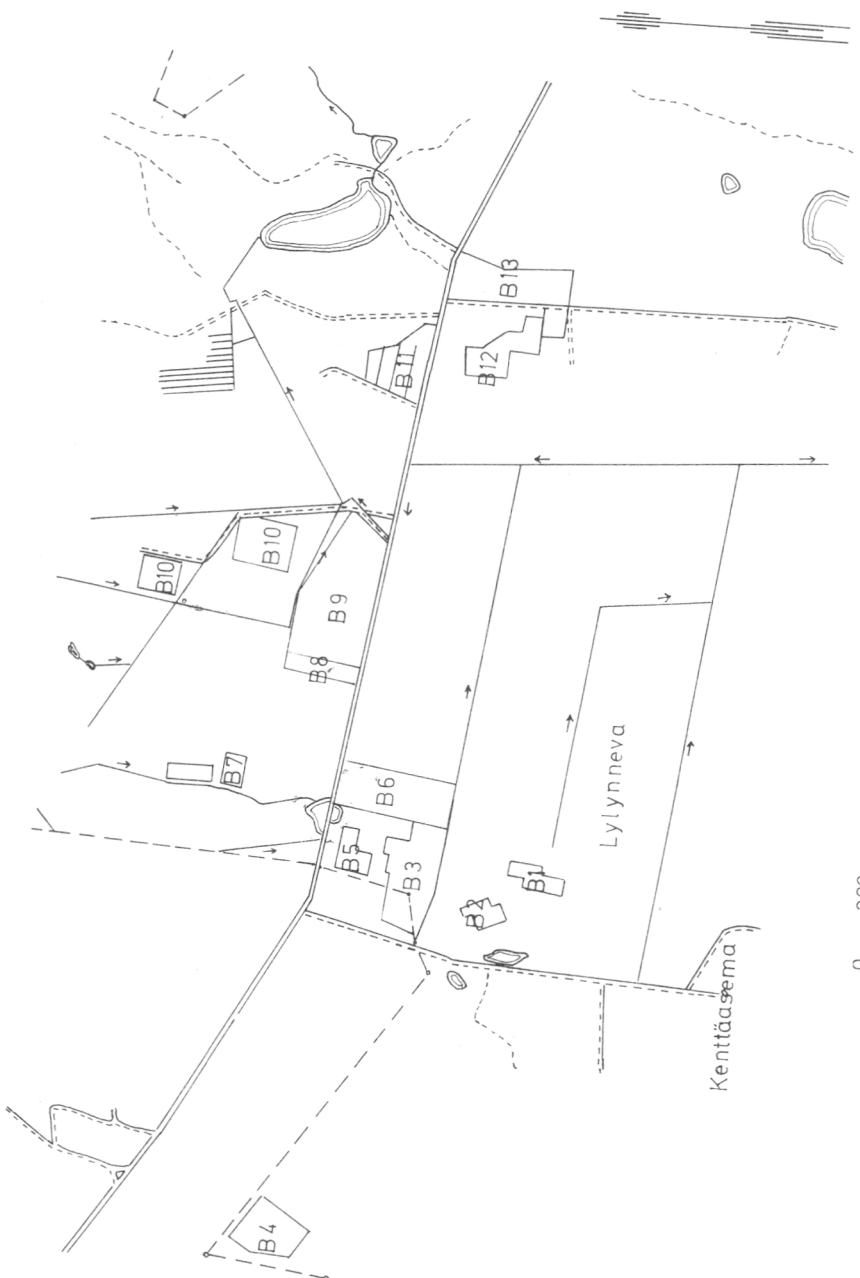
Kohde B 1. Rämemännikön jyrsinojitus- ja lannoituskoe. Koe-kenttä on jaettu 32 ruutuun (20 m x 20 m), joiden väliset ojat on tehty ojajyrsimellä vuoden 1962 joulukuussa ja seuraavan vuoden tammikuussa. Koeruuduista on 14 kpl hajalannoitettu 16. — 17. 7. 1963 käyttämällä suomaiden Y-lannosta (10-12-6) 700 kg/ha.

Lannoituksen vaikutus puuston kasvuun on kokeella selvästi nähtävissä. Esimerkiksi v. 1965 oli koepuiden latvakasvaimen pituus keskimäärin

jyrsinojitetulla ja lannoitetulla alueella .	29 cm
jyrsinojitetulla alueella	15 »

Kohde B 2. Ojittamattoman rämemännikön lannoituskoe, joka käsittää 17 ruutua. Lannoitus on suoritettu 27. 6. 1962 käyttämällä kahta erilaista suomaiden Y-lannosta. Ravinteiden lisäys on aiheuttanut kokeella puuston kasvun paranemista, vaikka aluetta ei ole ojitettu. Niinpä vuonna 1965 oli koepuiden latvakasvaimen pituus keskimäärin seuraava:

Karttia 2. Retkeilyreitti B.

Y-lannos (16—20—8)	600 kg/ha	.....	25 cm
» (10—12—6)	1 000	»	26 »
Vertailu	.....	.....	12 »

Kohde B 3. Kuusen viljelykoe rahkamättäisellä isovarpuisella rämeellä. Kokeella pyritään selvittämään kuusen kasvatusmahdollisuuksia rämemäntyjen muodostaman verhopuuston alla, kun käytetään lannoitusta apuna. Ojitus 50 m:n levyisiin sarkoihin sekä kuusen istutus ja hajalannoitus on suoritettu 10.—20. 6. 1963. Koe käsittää 12 ruutua.

Vuoden 1965 syksyllä suoritetussa kokeen inventoinnissa saatiin seuraava tulos.

	Istutetuista taimista %			
	terveitä	vaurioituneita	kuolleita	
Y-lannosta (10—12—6) 700 kg/ha + kalkkikivijauhetta 1 000 kg/ha	.....	21	48	31
Y-lannosta (10—12—6) 700 kg/ha ..	.....	26	38	36
Vertailu	.....	20	42	38

Taimien kuolleisuus on ollut varsin suuri lannoitustakin käytettäessä. Ilmeisesti rämemäntyjen muodostama verhopuusto on ollut liian harva estääkseen taimien paleltumisen.

Kohde B 4. Metsän lannoituskoe, jolla selvitetään erilaisten fosforilannoitteiden vaikutusta männyn kasvuun ojitetulla rahkärämeellä. Kutakin lannoitetta on kolme eri tasoa: 50, 100 ja 150 kg/ha P_2O_5 :nä. Peruslannoituksena on annettu jokaiselle fosforilannoitetulle ruudulle oulunsalpietaria (25 % N) 400 kg/ha ja kalisuolaa (50 % K_2O) 200 kg/ha. Koekentällä on myös pelkän kali- ja typpilannoituksen saaneita ruutuja sekä lannoittamattomia vertailuruutuja. Koeruutuja on kaikkiaan 24 kpl. Lannoitus on suoritettu 4.—5. 7. 1961.

Koepuiden keskimääräinen vuotuinen pituuskasvu on ollut vuosina 1961—1965 seuraava:

	P ₂ O ₅ kg/ha			
	150	100	50	0
	Keskim. vuotuinen pituuskasvu vv. 1961—1965, cm			
K+N+hienofosfaatti	37	31	37	—
K+N+superfosfaatti	41	36	34	—
K+N+kotkafosfaatti	33	39	39	—
K+N+tuomaskuona	35	33	27	—
K+N+kalkkiapatiitti	37	38	28	—
K+N	—	—	—	27
K	—	—	—	30
N	—	—	—	24
Vertailu	—	—	—	22

Kohde B 5. Ojittamattoman hakkuukypsän rämemännikön lannoituskoee, joka käsittää kuusi 15 aarin suuruista koeruutua. Ruudut 3 ja 6 on lannoitettu käyttämällä suomaiden Y-lannosta (10—12—6) 1 000 kg/ha, ruuduilla 2 ja 5 on käytetty suomaiden Y-lannosta (16—20—8) 600 kg/ha ja ruudut 1 ja 4 ovat lannoittamattomia. Lannoitus on suoritettu 26. 6. 1962.

Kohde B 6. Metsägeneettinen kenttäkoe n:o 215. Tälle männyn kloonikokeelle on istutettu ensimmäiset kantapuista eri puolilta Suomea otetut vartteet 28. 5.—2. 6. 1964 (97 koe-erää). Vartteiden istutusta on jatkettu v. 1965. Vuonna 1966 istutetaan kokeen täydennykseen edelleen n. 300 männyn vartetta sekä uusia klooneja 10, yhteensä n. 160 vartetta.

Kohde B 7. Turvemaalle perustettu koe (24 ruutua), jolla selvitetään rämemäntyjen ravinnonottoa sekä neulas- ja maa-analyysin käyttömahdollisuuksia biogeokemiallisessa malminetsinnässä. Lannoitteina on käytetty kuparia, nikkeliä ja sinkkiä eri väkevyyksinä. Lannoitus on suoritettu 2.—5. 11. 1962.

Kokeelta, joka on perustettu yhteistoiminnassa geologisen tutkimuslaitoksen kanssa, on otettu neulas- ja maanäytteet vuosina 1963—1965. Näytteet on analysoitu geologisen tutkimuslaitoksen laboratoriossa ja tutkimusjulkaisu on valmistumassa. Koetta maastossa tarkasteltaessa voidaan todeta, mitä myrkkyyvaikutuksia suoritettut lannoitukset ovat aiheuttaneet puustossa ja aluskasvillisuudessa.

Kohde B 8. Metsägeneettinen kenttäkoe n:o 214. Kokeelle on istutettu Siperian lehtikuusta 20. 5. 1962. Osa taimista on saanut laikkulannoituksen (25 g suomaiden Y-lannosta) istutuksen yhteydessä. Hyvästä alkukehityksestä huolimatta suuri osa taimista on kuollut liiallisen kosteuden takia. Vain oijen lähellä ovat taimet menestyneet tyydyttävästi.

Kohde B 9. Metsägeneettinen kenttäkoe n:o 225, jonka pinta-ala on 5.4 ha. Koekentälle on istutettu 26. 5.—3. 6. 1964 koivun risteytysjälkeläisiä, yhteensä 144 koe-erää. Istutus onnistui hyvin, mutta talvella 1965—1966 on alueella ollut runsaasti myyräntuhoja, jotka aiheuttavat huomattavaa taimien kuolemista.

Kohde B 10. Tunkiosalon hydrologinen koekenttä, jolla selvitetään pohjaveden korkeuden ja lannoituksen vaikutusta männyn, koivun ja kuusen kasvuun. Koeruudut (72 kpl) on ympäröity ojilla, joiden vedenpinta pidetään padotuksilla ja vettä juokuttamalla vakiotasossa. Osa ruuduista on entisellä pellolla, osa rahkaisella isovarpuisella rämeellä. Pellon koeruuduilla ovat oijen vedenpinnan säännöstelysyvyudet 10, 30 ja 70 cm maanpinnasta lukien. Rämeen ruuduilla on säännöstelysyvyyksinä käytetty 10, 30 ja 50 cm:ä. Vesityksen järjestely on suoritettu vuoden 1961 elo—syyskuussa.

Pellon koeruuduille on istutettu mäntyä, kuusta ja visakoi-vua 14. 5.—5. 6. 1962 sekä tavallista rauduskoivua 20.—21.9. 1962. Taimille on annettu 50 g/taimi suomaiden Y-lannosta (10—12—6) keväällä 1964. Koivun ja kuusen täydennysistutuksia on suoritettu vuosina 1963 ja 1965. Vain mänty on lähtenyt alueella tyydyttävästi kasvamaan, sillä kuusen taimet ovat kärsineet hallan tuhoista ja koivun taimia ovat taas myyrät vaurioittaneet.

Rämeen koeruuduista on kuudella varttunutta, harvahkoa mäntypuustoa, joka on lannoitettu 11. 5. 1964 käyttämällä 600 kg/ha suomaiden Y-lannosta (16—20—8). Muille 12 ruudulle on istutettu mäntyä keväällä 1962. Taimille on annettu istutuksen yhteydessä laikkulannoituksena 50 g/taimi suomaiden Y-lannosta (10—12—6).

Sekä pellon että rämeen koekentillä on pohjavesikaivoverkosto kenttämittauksia varten. Alueella on myös kaksi sääasemaa.

Kesän 1965 loppuun mennessä ei rämeelle istutettujen männyn taimien pituuskasvun ja pohjaveden korkeuden välillä ole ollut vuorosuhdetta. Pellolle istutettujen männyn taimien pituuskasvu on sen sijaan korreloinut pohjaveden korkeuden kanssa ollen sitä parempi, mitä kauempana pohjavesi on ollut maanpinnasta. Eri koeruutujen puuston kasvun väliset erot ovat kuitenkin vielä pienet.

Kohde B 11. Ojitetun hakkuukypsän rämemännikön lannoitus-
koe, jossa on yhteensä 12 koeruutua. Eri ruuduilla on käytetty
lannoitteita seuraavasti:

	Lannoitus	Koeruudut
suomaiden Y-lannosta	(10—12—6) 1 000 kg/ha ..	2, 7, 9, 12
»	(16—20—8) 600 » ..	1, 4, 6, 11
Lannoittamaton	.....	3, 5, 8, 10

Lannoitus on suoritettu 12.—14. 6. 1962.

Kohde B 12. Mineraalimaalle perustettu vastaavanlainen koe
kuin kohteessa B 7. Myös tältä kokeelta on otettu vuosina
1963—1965 neulas- ja maanäytteitä, jotka on analysoitu geolo-
gisen tutkimuslaitoksen laboratoriossa.

Kohde B 13. Metsänarvioimisen tutkimusosaston harvennus-
koealasarjat n:ot 1—4. Jokaisessa sarjassa on neljä 10 aarin
suuruista koalaa. Koaloilla on suoritettu hakkuut vuoden
1963 touko—kesäkuussa seuraavasti:

1 a, b, c, d		ei hakkuuta
2 a	jätetty (pohjapinta-alasta)	60 %
b	luonnontil. vertausala	
c	jätetty	75 %
d	»	90 %
3 a	»	60 %
b	»	75 %
c	»	50 %
d	luonnontil. vertausala	
4 a, b, c, d		ei hakkuuta

Retkeilyreittiä B jatketaan kohteen B 13 läheisyydestä länteen päin kenttäasemalle saakka, kun tässä suunnassa olevan nevalueen yli johtava tie on valmistunut.

M u u t k o k e e t

Kenttäaseman läheisyydessä on retkeilyreittien A ja B kohteiden lisäksi mm. kaksi kuusen jälkeläiskoetta, rämemännikön kasvatustiheyskoe sekä vertaileva laikku- ja hajalannoituskoe. Alkkianvuoren maastossa on lannoitusaikakoe sekä Kourajärven lähellä ja siitä n. 1 km pohjoiseen päin metsänarvioimisosaston harvennuskokeita. Mainitut Alkkianvuorella ja sen ympäristössä olevat kokeet ovat kohteina kolmannella retkeilyreitillä C, jonka tieyhteyksiä rakennetaan parhaillaan.

Liikenneyhteydet ja majoitus Alkkian kenttäasemalla

Paikallistie Alkkiaan lähtee Tampere—Vaasa tieltä Erkalan tienhaarasta n. 19 km Parkanosta pohjoiseen päin. Erkalasta on matkaa kenttäasemalle, jonka sijainti on osoitettu tienviitalla, n. 11 km. Alkkiaan on linja-autoyhteys Parkanosta ja Karviasta.

Kenttäasemalla on majoitusta varten kolme rakennusta, joissa voi samanaikaisesti yöpyä n. 20 retkeilijää. Majoitusrakennuksissa on talouskalustoa sekä mahdollisuus ruoan valmistukseen. Lähin kauppa ja postitoimisto sijaitsevat n. 3 km:n päässä kenttäasemasta.

Helsinki 1966. Valtioneuvoston kirjapaino